

סמ:

עין משפט
נר מצוה

א וטושיע דית סיון די
ספיק דל:
צב ב מיי פיה מהל
שולחן ושותפין
הלכט ט פגט עשין פה
ולחין קב טושיע דית
סי קש טעף ח וטעף
יח:
צב ג מיי פיה מהלמט
מלה ויהי הלכט טח
סמג לחין קב טושיע יד
סי קש טעף ט וטעף
יט:
צב ד מיי פיה מהל די
פגט טט טושיע יד
סי קש טעף יא:
צב ה ר מיי פיה טו
שע טט טעף יב:
צב ו מיי פיה מהלמט
שולחן הלכט ג סמג
עשין טכ:
צב ז מיי פיה הלכט א
והל ר סמג טט
טושיע יד סי קש טעף
יג:
צב ח י ב מיי פיה
מהלמט מלה ויהי
הלכט ט סמג לחין קב
טושיע יד סי קש
טעף יד:
צב ט מיי פיה הלכט
יג סמג טט טושיע
טט טעף יז:
ק מ מיי פיה הלכט א
טושיע טט טעף יח:
סמ:

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

מסורת הש"ס

(א) במקת ספרים ליחא.
רש"י (ב) לעיל סח.י.
(ג) עיי' תוס' כ"ב סב.
ד"ה ומיהו. ד) ע"א.
(ד) כפיו יום שני של
ספח למנהג מדעיותו.
(ה) כפיו יום שני.
ליחא לכול ולכס ולחוש.
(ו) כפיו: לא ילכס אלא
עשרים: ולחא.

הגהות הב"ח

(א) גבי לוימא כלו וחי:
(ב) רש"י ד"ה לחוק וחי
כשתכל שעת חילוקת:
(ג) ד"ה ואפרנסיה
השדה כל עירבו של:
(ד) תוס' ד"ה כי וחי
ואם אמר כתבו לי מלכה
טעם:

גליון הש"ס

גבי' ה"ה ר"ה וכן וחי
ע"ה וחי:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה כי וחי
סי י"ב ויכ"י טושיע כ"ד
סי: [ב] סם ד"ה אבנ
סי: אונסין י"ב דוק
כ"ד סקל ר"ק אונסין
אלא אם קבל גם לחיות
דגיניה סי מותר וכן ככל
רבות דרבנן. מרומת הדשן.
ולא נראה (ועמ"ש רבינו
כ"ד סי קש ט"ק כ"ו):

לענין רש"י

פשוטיהר (פשוטיהר).
סבד.

כ"ה אי גוונא ודאי צריך לאודועיה. משמע דוקא הכא לפי שהיה לו פתחון פה לתשדו קאמר לרין לאודועיה משום והייחס נקיים מה' וישראל (במדבר לג) אבל בעלמא לא והא דאמר בסוף זה צורך (פסדרין דף לא: וסם ד"ה ואם) איתו ודן בעירו ואם אמר (ו) כתובי מלחה טעם דנתנוי כותבין ונתנין לו אר"ת מכה הויה דהכא דוקא התם דלא ליה לדון אלא על ידי כפייה אבל אם מדעתו דנו איתו אין כותבין ונתנין לו (א) ו"מ דהכא כל כ"ג לרין לאודועיה דלא איירי הודעה מלחה טעם חייבו אלא היה משיבו כל כ"ג היה לך להודיע כשתלקת ולא היה לך לחלוק שלא מדעתו:
אוגר וזוהו באשיב"י. מקבל היה עליו אחריות [ב] אונסין להכי ס"ד דש"י: **ברא** הדרא בעיניה וידע פחתיה. ועוד שניכר פגמו שהוה נפגס אם יתקבל מחמת מלאכה וזו לא הדרא עכ"ל שריי שריי מולין ולפיכך אחריותו עליו ושכחן רבית אש"פ שאמר בשלשן שכירות ועוד אי נמי מהדר להו בעיניהו לא ידע פחתיהו נמלא עכ"ל כנסו והו רבית קן פי' כקונטרס וקשה לפירושו דא"כ היה אסור להסיר להכירו קטלא ויכס של זה ועצת דלא ידע פחתיהו כדתן פסקה בהנהגה (מעלה דף י"ח). ושאלין בו פגס כיון שנהנה מעל כיצד קטלא צווארה וטענת בידיה ושמתה כיוס של זה וכן כיון שנהנה מעל ועוד דכהד"א תנא כנוספתא (פ"ד) משכיר אדם מעותיו אלא שולחני להמרות כהן ולהתלמד כהן וריבין לא גרס וידע פחתיה ונראה דגרס ליה ופי' אם מרא אינה מלוה כי לא ניתנה להוצאה ולהחזיר אחרת אלא לרין להחזיר בעיניה והשכר אינו שכר מלוה אי נמי היה נתן המרא להוציא ולעשות הימנו כל חפלו ולשלם אחרת אש"כ מותר ליעול שכר ואין ללמוד הימר משם לאוגרי וזו דממרא השכירות אינה בעבור הלוואה שיש לו רשות להוציא אלא נתן השכירות עבור הפחת שתפחת על ידי מלאכה אם יחזיר השוכר בעינה אבל וזו דרב חמא היה מלוה ולצורך הוצאה השכירס לו ולא בשביל קבלת שום פחת מעות

כ"ה ג' אודאי צריך לאודועיה וזו מי שקיל טבי ושביק חסרי (ב) (אמר ליה לא אמר ליה) חמרא כולי עלמא ידעי דאיכא דבס"מ ואיכא דלא בס"מ גופא אמר רב נחמן וזו כמאן דפליגי דמו "הני מילי טבי וטבי תקולי ותקולי אבל טבי ותקולי לא רב חמא הוה מוגר וזו בפשיטא (ב) ביומא כלו וזו דרב חמא הוא סבר מאי שנא מברא יולא היא מרא הדרא בעינא וידע פחתיה וזו לא הדרא בעיניהו ולא ידע פחתיה אמר רבא ישרי ליה לאיניש למימר ליה לחבריה הילך ד' וזו ואופיה לפלגיא וזו לא אסרה תורה אלא רבית הבאה מלוה למלוה ואמר רבא ישרי ליה לאיניש למימר ליה לחבריה שקיל לך ארבעה וזו וא"ל לפלוני לאוהפי וזו מ"ט שבר אמירה קא שקיל הכי הא דאבא מר בריה דרב פפא הוה שקיל אוגנא דקירא מקוריא וא"ל אבובה אחיניהו וזו אמרו ליה רבנן לרב פפא אכיל בריה דמר רבתיא אמר להו כל כי האי רביתא ניכול לא אסרה תורה אלא רבית הבאה מלוה למלוה הכא שבר אמירה קא שקיל ישרי: **מתני'** ישמין פרה וחמור וכל דבר שהוא עושה ואוכל למוצה ימקום שנהגו לחלוק את הולדות מיד חולקין ימקום שנהגו לגדל יגדילו רבן שמעון בן גמליאל אומר "ישמין עגל ואינו וסחי עם אמו ומפריו על שדהו ואינו חושש משום שדהו: **גמ'** תנו רבנן מפריו על שדהו ואינו חושש משום רבית כיצד השוכר את השדה מחבירו בעשרה כורים המין לשנה ואומר לו תן לי מאתים וזו ואפרנסנה ואני אעלה לך שנים עשר כורין לשנה מותר "אבל אין מפריו לא על חנות ולא על ספינה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב "פעמים שמפריו על חנות לצור בה צורה ספינה לעשות לה איסקריא חנות לצור בה צורתא דצבו בה אינשי והווי אגרא טפי ספינה לעשות לה איסקריא כיון דשפירא איסקריא טפי אגרא טפי ספינתא אמר רב אגרא ופגרא אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב אי אגרא לא פגרא ונהגו

כ"ה ופוקלי. יס וזו שמסקלס קל וזרמס יולאם צוואה והורגלו צה וטוינס בהוצאה יומר מצורה אחרת של וזו שמסקלס ימר ואומן שמסקלס ימר חניבין למי ששוקל כסף מנה או פרס במאזנים הלכך טבי ועדי אי נמי תקולי ותקולי כמאן דפליגי דמי דאלו שהינט טוינס כאלו שנטל: **אבל שקל טבי ושכק פוקלי.** אי נמי שקל תקולי ושכק טבי לא: **מוגר** וזו בפשיטא ליומא. בשלשן שכירות ולא בשלשן הלוואה. הנני משכיר לך וזו היום כפשוט דהיינו וזו מדנית דהיינו שמנינט שצוורי: כלו וזו דרב חמא. ירדו לטימיון כדאמרין לקמן (דף ע"א). שהמלון צביות נכסיהן מתמטוטין: **מ"ט ממרא.** פשוטיהר "בלע"ו. הלא רשאי אבי להשכיר את כלי: **הדרא בעינא.** איתו כלי חוזר בעלמנו בעין ואינו הלוואה אלאו דבמים ואין אחריותו עליו אם נאנס או נשכר מחמת מלאכה הלכך אין שכרו רבית: **וידיע פחתיה.** ועוד שניכר פגמו שהוה נפגס ומתקלקל מחמת מלאכה: וזו לא הדרא בעיניהו. שהרי מולאס ולפיכך אחריותו עליו ושכרו רבית אש"פ דאמר בשלשן שכירות. ועוד אי נמי אהדר ליה בעיניהו לא ידע פחתיה נמלא שכרו חסם כרבית: **אוגנא דקירא.** חלות הנתנות ככלים קטנים עגולים כאגנות: **מקוריא.** מגרי שעוה: **מתני'** שמין פרה. גדולה וחמור גדול שראין למלאכה ומלאכתם כולה של מקבל: **למחנה.** לחלוק שבת שביחיו דבמים ויבולדות: **לחלוק את הוולדות מיד.** כשתכל (ט) שנת חילוקתן כדאמרין לעיל) בדקה שלשים ובגסה תמשים יום: **שמין עגל עם אמו.** ואין לרין ליתן שכר מעל ומזון לעגל אלא לאס: **מפרין על שדיו.** לשון פרה ורבה ונגמ' מפרש כ"ד מפרין. ולי נראה מפרין צו"י לשון מרחיב ומגדיל כמו (וכר"ה ג) פרות משך ידושלים וכן מצינו בנדה (דף ד') לא כהכל שהפריו על מדותיו וכן יסד רבנו משולם (א) כפיוט חממי מדות מפריוס: **גמ'** קן לי מאתים וזו. הלויני מאתים וזו וואליאס כדה לכול (א) לקצור ולרוע ולחרוש: **ואפרנסנה.** (א) כל זרעה כל דבר קרוי פרנסה: **ואני אעלה.** נחירותיה שניס עשר כורין של חטין לענה ואחזיר מעותיך: **מופר.** ואין זו רבית שכר מעות אלא שחוכר ממנו שדה משוכחת ומעלה לו נחירות שדה טובה יותר משדה רעה מאתים וזו ושני כורים חטין: **אבל לא מפריו לא על שכר חנות ולא על שכר ספינה.** שאם שכר ממנו חנות או ספינה אסור ללוות הימנו מעות לקנות פירות ולמכור בחנות או פרקמטיא

להלן כספינה ועלה לו על דמי שכירותו כיון דלא כגופה דחנות וספינה קא מפיק להו להך וזו להשניח חנות או הספינה אין תוספת השכר בשביל חנות וספינה אלא בשביל שכר מעות: **לזור בה לזור.** שיוציא מעות הללו לזור בו לזרות שמהא נאה והכל רצין לזכות לקנות ולאכול אם: **אסקריא.** וילון ושאר כלי הספינה כגון מורן: **ספינתא אמר רב אגרא ופגרא.** מותר להשכירה ע"מ שאם תישכר ישלם אותה השוכר: **סי אגרא לא פגרא.** כיון דטעל שכר אין לו לתנוע דמי שצירחה: **ואי פגרא לא אגרא.** מאחר שמהא בדמים שאם תישכר יש לה דמים הויה ליה מלוה גביה והויה שכרה רבית: **אין מקבלין לאן כרול.** עסקא שאדם מקבל מחבירו ומקבל אחריות שאם מתו מתו לו ואם אבדו אבדו לו והשכר יתלווק והויה לאן כרול עסקא ככרול עסקא אלא בעליו ואינו פוחת אלא. ונראה לי שרוב המקבלים כן היו נוהגים לקבל נהמה דקה להכי קרי להו לאן: **הרי פרחן עשויה עלי בני דינר.** אם לא אשיבנה לך: **ואני אעלה לך.** בשכר שאחרות צה שלע נכדש: **מופר.** ואין זה רבית כדמפרש לפי שלא עשאה דמים מהיים שאם יחלו פרות בשוק ויעמדו דמיה על עשרים לא ישלם אלא לאחר"י מיתה שאם תמות או אם תישכר. אלמא כל כמה דלא קביל עליה וזלא לאו מלוה היא גביה וגבי ספינה נמי לא קביל עליה וזלא:

והנה